

Baron Nikomed Rastern in njegov herbarij

Baron Nikomed Rastern and his Herbarium

NADA PRAPROTNIK

Prirodoslovni muzej Slovenije, Prešernova 20, SI-1000 Ljubljana, Slovenija;
npraprotnik@pms-lj.si

Baron Nikomed Rastern se je rodil 15. septembra 1806 na Češeniku nad Dobom pri Domžalah. Bil je zadnji moški potomec rodbine Rastern, ki se je na Kranjsko priselila s Tirolske. Politično je pripadal konservativnim krogom. Od leta 1867 do smrti je bil predstavnik veleposestnikov v Kranjskem deželnem zboru. Intenzivno se je ukvarjal z gospodarstvom na svojem posestvu in ljubiteljsko z botaniko. Bil je tudi član Muzejskega društva za Kranjsko. Umril je 24. decembra 1875 na Češeniku.

Zbral je obširen herbarij, ki ga hrani Prirodoslovni muzej Slovenije. V herbariju je okrog 6000 pol. Rastline so s Kranjske in Primorske (okolica Češenika, Kolovec, Šmarna gora, Želimlje, Krim, Iška, Zaplata, dolina Kokre, Storžič, Črna prst, Predel, Porezen, Kepa, Ljubelj, Nanos, Čaven, Sežana, Lipica, okolica Trsta, Devin, Nabežina, Tržič...). Na Kranjskem je največ sodeloval z A. Fleischmannom.

Imel je živahne stike z mnogimi znanimi tujimi botaniki (M. Tommasini, E. Josch, J. Freyn, J. C. Pittoni, R. Huter, F. Kokeil, D. Pacher, A. Pirona, E. Burnat...). Aktivno je sodeloval z dunajskim Društvom za zamenjavo rastlin (Botanischen tauschverein). V zbirki niso samo primerki iz Evrope (Dalmacija, Vojvodina, Makedonija, Črna gora, Grčija, Švica, Francija, Norveška, Belgija, Madžarska, Italija...), ampak tudi na primer s Perzije, Kurdistana, iz okolice Carigrada, z Urala...

Okrog leta 1840 je Rastern na Kozjeku pri Srednjem vrhu pri Storžiču nabral neznano vrsto iz rodu *Allium*, A. Fleischmann pa jo je nabral na Mokrici in Storžiču. Herbarijske primerke sta poslala za zbirko Flora Germanica exsiccata in H. G. L. Reichenbach jo je na herbarijskem listku opisal kot *Allium kermesinum*.

Skupaj z botanikom E. Joschem je leta 1863 na Čavnu našel vrsto *Centaurea alpina*, tedaj novo za floro Kranjske in Primorske.

Leta 1868 je Rastern na Kolovcu pri Kamniku našel takson *Scopolia carniolica* f. *hladnikiana*, ki na tem nahajališču raste še sedaj.